

červen | 2019

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

O ČESNEKU Z VÍTOVA

str. 05 až 06

Desatero chování v lese

str. 03

Více česneku

str. 04

**Zábavné zemědělské
publikace**

str. 09

**Ocenění špičkových
výrobků**

str. 10

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

Půda je základním výrobním prostředkem každého zemědělce a zaslouží si zvláštní ochranu. Proto nyní intenzivně diskutujeme o novele zákona o půdě. Z pohledu zemědělského sektoru je nepochybně nejdůležitějším bodem, že by zemědělci měli mít i v budoucnu při koupi půdy přednost před spekulanty. Tímto záměrem se v současnosti zabývají právníci, kteří mimo jiné vyhodnocují zkušenost Slovenska s obdobným ustanovením, kde je ale právě omezení prodeje půdy předmětem sporu u tamního ústavního soudu. Analyzují i jiné právní úpravy týkající se zejména prodeje a užívání zemědělské půdy, například ve Francii a Německu. Tam jsou při nákupu upřednostňováni zemědělci, kteří aktivně hospodaří. A právě to pomáhá zamezit spekulacím s půdou.

Zemědělci dnes musí splňovat takzvané standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy známé pod zkratkou DZES. Ty stanovují například podmínky ochrany proti erozi a dodávání organické hmoty do půdy. Nejdůležitější je DZES 5, který je směřován na ochranu půdy proti vodní erozi. Plochy standardem chráněné půdy, na které se přísnější režim vztahuje, se od letošního ledna více než zdvojnásobily, a to z 11 na 25 procent. Zemědělci si také mohou v registru půdy zkontrolovat vrstvu erozní ohroženosti svých pozemků a podle toho určit, jak a kam vysít vhodné plodiny. Jako Ministerstvo zemědělství jsme také upravili takzvané půdoochranné technologie na erozně ohrožených pozemcích a některé postupy jsme zpřísnili – uvedu pro příklad zdvojnásobení šíře ochranných pásů na 22 metrů.

Nové je rovněž omezení ploch, které bude platit od příštího roku. Plocha jedné zemědělské plodiny už nebude moci zaujímat více než 30 hektarů, pokud bude tato plodina růst na půdě ohrožené erozí. To znamená, že chceme, aby zemědělci rozdělovali souvislé plochy buď ochranným pásem, nebo na jednom větším pozemku prostřídali několik různých plodin. Další zpřísnování pravidel se určitě promítne v nastavování nové Společné zemědělské politiky.

Jsem však přesvědčený, a v praxi jsem si to i mnohokrát ověřil, že řada zemědělců již nyní hospodaří správně, protože si uvědomuje zodpovědnost vůči krajině i k půdě jako svému základnímu výrobnímu prostředku.

Miroslav Toman
ministr zemědělství

OBSAH:

TIPY

JAK SE CHOVAT V LESE

Kůrovcová kalamita je dosud největší v historii českých zemí. Pokud vyrazíte do lesa, podívejte se, jak se v něm bezpečně pohybovat.

03

EKONOMIKA

ČESNEK LETOS NA VĚTŠÍCH PLOCHÁCH

Osevní plochy česneku stále přibývají, důvodem je velký zájem zákazníků.

04

ROZHOVOR

RENESSANCE „KRÁLOVSKÉHO KLENOTU“

Česnek! Všechno, co o něm potřebujete vědět, včetně receptu, jsme pro vás zjistili u farmáře Dryáka.

05

EKONOMIKA

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Exportu českého piva se daří, miliony pro lesníky na techniku v boji proti kůrovci, o dotace požádal téměř každý zemědělec v zemi.

07

ROZVOJ VENKOVA

LEADERFEST 2019 V ŽATCI

Reportáž z festivalu o rozvoji českého venkova.

08

STATISTIKY

OBRÁZKOVÉ PUBLIKACE PRO CHYTRÉ DĚTI A JEJICH RODIČE

Zábavné publikace o jednotlivých odvětvích zemědělství.

09

SOUTĚŽ

ZÍSKEJTE OCENĚNÍ ZLATÝ KLAS

Nedílnou součástí Země živitelky je soutěž o nejlepší vystavený exponát. Zapijte se...

10

Na titulní straně: **Karel Dryák**

PŘÍRODA

JAK SE CHOVAT V LESE

Víte, jak se chovat v lese v době kůrovcové kalamity? Přinášíme 10 pravidel, která vám i vašemu okolí pomohou zajistit bezpečný pohyb v lese. Bud'te opatrní, zbytečně neriskujte a vyhněte se nebezpečným místům.

1 Vyhlášený zákaz vstupu do lesa je pro vaši bezpečnost.

1

3 Nepřelézajte polomy, padlé stromy se mohou samy pohnout.

3

5 Nevstupujte do oplocených míst, mohla by být chemicky ošetřena.

5

2 Nevstupujte do lesa za silného větru, padají větve i celé stromy.

2

4 Vyhněte se suchým stromům, suché větve a souše padají nečekaně.

4

6 Nevstupujte do míst, kde se kácí dříví, udržujte odstup alespoň 50 metrů, dřevorubec vás nevidí ani neslyší.

6

7 Nevstupujte do míst, kde pracují stroje, táhnou nebo nakládají dříví, mezi dříví a stroj, na skládky uloženého dříví, operátor stroje o vás neví.

7

8 Musíte-li do míst, kde se pracuje, řiďte se pokyny pracovníků.

8

9 Při chůzi nebo jízdě na kole nepřehlednými úseky buďte připraveni na možnost překážky nebo práce na cestě, hrozí střet s lesnickou technikou, dřívím přes cestu.

9

10 Při pohybu lesem nenoste sluchátka, řada rizik je dopředu slyšet (padající větve a stromy, práce v lese).

10

Pokud máte kousek lesa, sledujte informace, jak v kalamitní situaci co nejefektivněji postupovat. Na webu NEKRMBOUKA najdete spoustu důležitých informací pro letní období.

EKONOMIKA

ČESNEK LETOS NA VĚTŠÍCH PLOCHÁCH

Skřízeň česneku je v plném proudu. Pole s ním se v Česku dlouhodobě rozrůstají. Zatímco v roce 2003 byl na 129 hektarech, loni překročil pěstební plochu 566 hektarů (včetně dopočtu domácností).

353 hektarů

osázeli loni čeští zemědělci česnekem.

V roce 2011 to bylo 82 hektarů.

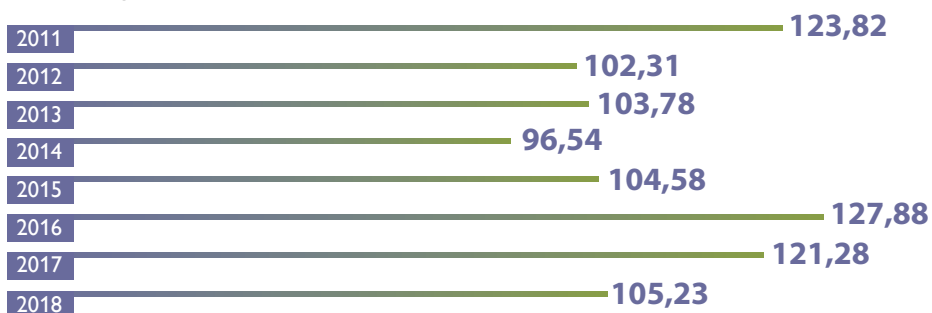
Za patnáct let téměř pětinasobek
plocha osázená česnekem v ha

Kolik Češi spotřebovali česneku
v kg na 1 obyvatele

Kolik stál česnek v obchodech
v Kč na 1 kg

ROZHOVOR

RENESSANCE „KRÁLOVSKÉHO KLENOTU“

Vesnice Vítov na Kladensku je vyhlášena svým česnekem. Karel Dryák ho zde pěstuje zhruba na 40 hektarech. Kolika tun dosahuje jeho produkce, jaké pozitivní účinky má a co říká na systém dotací do zemědělství? Přečtěte si rozhovor pro Zprávy z MZe.

Mezi Čechy roste obliba o český česnek. Čím to je?

Dalo by se říci, že český česnek zažívá svou renesanci, a to díky vysoké poptávce zákazníků. Díky nim se znovu podařilo rozjet skomírající domácí produkci. Svou roli určitě hraje to, že spotřebitelé se více orientují na české produkty a podporují místní farmáře místo zahraničních dovozů nejasného původu.

Český česnek se v obchodech prodává draž, přesto po něm lidé sáhnou. Dá se z toho usuzovat, že Češi začínají dávat přednost kvalitě před cenou?

Nedá se to generalizovat. Mnozí z nás si pamatují, když se v předchozích letech prodával čínský česnek. Byla to spíše taková zeleninová hmota, bez aromatu a silic. Zato ten český, ten má říz. Lidé jsou proto ochotni za něj dát více peněz.

Jak dlouho česnek pěstujete a kolik odrůd máte?

Česnek pěstujeme přes 10 let. Každý rok navyšujeme jeho plochy o 2 až 3 hektary a celkově jich dnes máme zhruba 40. Děláme jak české, tak i zahraniční odrůdy, převážně francouzské – z nich jsou historicky vyšlechtěny české. U tuzemských odrůd je bohužel problém, že nejsou k dostání v takovém množství, jaké bychom potřebovali. Kdybychom takto postupovali u všech druhů plodin, tak bychom tady nevypěstovali téměř nic.

Je skutečně český česnek ten nej?

Česnek je jedním z českých „královských klenotů“. Málokde seženete tak kvalitní a chuťově výrazný česnek. Tuzemský česnek se liší nejen svou chutí a vůní, ale především svou štiplavostí. Ten dovážený, který jede přes půl Evropy, seženete za „pár šlupek“. Ovšem „pár šlupek“ je taky to, co dostanete. Mdlá, téměř neznatelná chuť, výživová chudost a nadměrné množství přidaných chemikálií.

Jaký přínos pro zdraví má česnek?

V minulosti, kdy vznikaly lidové pověsti, se česneku dostalo titulu ochránce proti vlkodlakům či upírům. Dnes pravděpodobně takto česnek nevyužijete, můžete se však s jeho pomocí chránit proti jiným moderním „potvorám“. Například proti nachlazení, zánětům průdušek, chřipce, vysokému cholesterolu, škrkavce či klíšťatům. S česnekem ve vašem tělním oběhu si na vás jen tak netroufnou.

Kolik tun ho za sezónu prodáte?

Liší se to sezónu od sezóny v závislosti na rozmarech počasí. Průměrně se pohybujeme kolem 350 až 400 tuny česneku za rok.

Za český česnek se u nás někdy vydává i ten ze zahraničí. Máte užitečné rady pro naše čtenáře, jak poznat ten nefalšovaný, kromě toho, že není úplně levný?

Český česnek lze poznat podle počtu slupek, takzvaných košilek. Většina jich mívá menší počet, tak šest až osm, zatímco u zahraničních odrůd jich najdeme 12 a více. Dalšími rozdíly jsou pak vůně a chuť.

V médiích se v posledních letech objevují zprávy o krádežích úrody. Potýkáte se s tím i vy?

Bohužel jsme se s tím v minulosti setkali. Dnes si svou úrodu hlídáme, a to díky bezpečnostní agentuře.

Jaký je váš oblíbený česnekový recept?

Mám rád česnekovou pomazánku. Jde o jednoduchý rodinný recept. Smícháte smetanový termizovaný sýr, máslo, tavený sýr, majonézu, vegetu, utřený česnek a sůl podle chuti každého. Doporučuji podávat jako jednohubku a dozdobit například vlašským ořechem nebo kuličkou hroznového vína. I když jde o kalorickou bombu, je to chuťový Olymp.

Vaše farma nepěstuje pouze česnek, ale i další plodiny...

Kromě česneku se věnujeme pěstování cibule, řepy, pšenice, máku, řepky, ječmene, třešní, višní, švestek, broskví, jablek, meruněk. Hospodaříme na 800 hektarech.

S jakými problémy se ovocnáři a zelináři v poslední době potýkají?

V ovocnářství mě trápí především dovozy.

Vůbec nerozumím tomu, jak je možné, že se u nás prodává zahraniční ovoce a zelenina pod cenou, za jakou ji nejsme schopni vypěstovat. Proto je důležité, aby spotřebitelé dali přednost českým potravinám, protože podpoří nejen nás – zemědělce, ale i českou ekonomiku apod. Co se ještě týče dovozů, tak v tomto období například zákazníci začali srovnávat české třešně s těmi zahraničními. Je však nutné říci, že zatímco v Turecku třešňové období končí, proto jsou plody velké a červené, tak u nás teprve začíná.

V souvislosti se zemědělci se často mluví o dvou negativních tématech. Dotace a velká spotřeba pesticidů. Někteří odpůrci namítají, že by se zemědělské dotace měly zrušit. Jak se na to díváte?

Dotace jednoznačně bourají systém. Byl bych pro jejich zrušení, ale musely by se zrušit v celé Evropě. A i to by se dalo těžko ohlídat, protože by státy začaly podporovat své zemědělce prostřednictvím národních rozpočtů. Pak by se mohlo stát, že bychom nebyli vůbec konkurenceschopní... Taký si řekneme, že kdybychom zrušili zemědělské dotace, chleba už nebude stát 20 korun, ale 100 korun.

Nemyslím si, že bychom do půdy dávali více pesticidů než zahraniční kolegové. Když se podíváme na statistiku využití ochranných postřiků v kilogramech na jeden hektar orné půdy v celé Evropě, tak si Česká republika vede velmi dobře. Před námi jsou zemědělské velmoci jako Belgie, Španělsko, Francie, Německo či Itálie. Nejvíce mi na tom vadí, že pak z těchto zemí vozíme zboží a lidé to stejně koupí. Dozorové orgány už několikrát našly nepovolené přípravky v zahraničním ovoci a zelenině. Myslím si, že by se měl sjednotit evropský registr postřiků, protože každá země má povolené jiné. Zatímco u nás jsou některé postřiky zakázané, v Polsku se jimi vesele stříká dál.

Jaké máte plány do budoucna?

Stabilizovat farmu a mít klid. Vlastně ještě dokončit rekonstrukci sýpky a koníny. Předěláváme sýpku z 15. století na tradiční sušárnu česneku s listy a stvoly na dřevěných věšácích. Tento způsob zajišťuje silnější aroma, protože se při sušení silice česneku stahují z listů dolů do hlavy česneku.

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Lesníci mohou získat peníze na nákup techniky, která pomůže v boji proti kůrovci. 32 miliard korun na obhospodařovanou plochu a chov zvířat dostane téměř 31 tisíc zemědělců. Zvířata v cirkusech a chovech budou lépe chráněná.

210 000 000

korun dostanou lesníci ještě letos na nákup techniky (traktory, vleky na odvoz dříví, štěpkovače, technologie pro asanaci kůrovcového dříví), kterou můžou využít k péči o lesy a lesní školky. Jde o další krok, jak jim usnadnit boj s kůrovcovou kalamitou.

1 000 000

z více než dvou milionů psů v Česku nemá čip. Vyplývá to z čísel Komory veterinárních lékařů ČR. Od příštího roku však budou muset být všichni psi čipováni při prvním očkování proti vzteklině, tedy mezi třetím a šestým měsícem života. Majiteli psa bez čipu bude ve správním řízení hrozit pokuta až 20 tisíc korun. Výjimku budou mít psi, kteří byli označeni tetováním před červencem 2011.

16 400

lidí podepsalo petici proti zastropování a snižování podpor podle velikosti zemědělské firmy, jak plánuje EU po roce 2020. Petici zorganizovaly Agrární komora ČR a Zemědělský svaz ČR.

30 798

Jednotných žádostí přijal Státní zemědělský a intervenční fond. Pro tuzemské zemědělce je připraveno zhruba 32 miliard korun, ale celková částka se bude odvíjet od kurzu české koruny k euru k 30. září 2019.

5 160 000

hektolitrů českého piva se loni vyvezlo do zahraničí. Objem exportu piva v tancích a sudech poprvé překonal lahve a plechovky. Podle Českého svazu pivovarů a sladoven nejvíce piva ze zemí EU směřovalo na Slovensko, do Německa a Polska, předloňskou Velkou Británií na čtvrté příčce loni předběhlo Švédsko a Maďarsko, Britové tak loni byli z hlediska důležitosti trhu na šestém místě.

5

let bude platit licence, o kterou budou muset nově požádat provozovatelé cirkusů a další osoby, které veřejně vystupují s některými druhy šelem (všechny druhy velkých koček, puma americká, rys, gepard, všechny druhy medvědovitých a hyenovitých šelem, vlk obecný a pes hyenový). Za porušení podmínek nebo za týrání zvířat bude následovat okamžité odebrání licence a zákaz vystupování. Je zcela zakázána drezura nově narozených slonů a delfínů. Už od roku 2004 se nesmí drezírovat nově narození primáti, ploutvonožci, někteří kytovci, nosorožci, hroši a žirafy. Více o novele zákona na ochranu zvířat proti týrání [zde](#).

ROZVOJ VENKOVA

LEADERFEST 2019 V ŽATCI

Stejně jako v minulých letech, i letos se v rámci akce LeaderFEST 2019 setkali významní regionální aktéři rozvoje venkova. Diskutovali o řadě témat a námětů, které by mohly přispět k rychlejšímu rozvoji venkovských oblastí a zlepšení života jejich obyvatel.

Celostátní síť pro venkov se podílela na zajištění prezentace a propagace realizovaných projektů Programu rozvoje venkova. S některými projekty se účastníci mohli seznámit v místech jednání a další byly prezentovány v rámci odborných exkurzí, které vám nyní představíme.

EXKURZE V OKRESE LOUNY

Účastníci navštívili projekty v obci Lenešice a Postoloprty. V Lenešicích bylo prostřednictvím dotace modernizováno řeznictví díky pořízení zařízení k úpravě masných výrobků - nářezového stroje, udírenské komory a masírovacího zařízení. Tím se podpořila výkonnost tohoto zpracovatelského podniku. Ve společnosti zabývající se laboratorními a poradenskými službami v Postoloprtech by měly dotační prostředky zajistit rozvoj a rozšíření portfolia služeb laboratoře. Projekt zahrnoval nové mikrovlnné rozkladné zařízení, nové motorové vozidlo kategorie NI pro odběr a transport vzorků a bezpilotní letoun.

EXKURZE „VALEČ“

Účastníkům této exkurze byl představen projekt v zemědělském provozu v Bělé nedaleko Valče. Dotace přispěla k modernizaci ekologické farmy hospodařící na 393,15 hektaru trvalých travních porostů a chovající 144 kusů masného skotu bez tržní produkce mléka. Na programu byla i návštěva Valečské pálenice, kde byla před několika lety v rámci projektu z oblasti zakládání a rozvoje podniků opravena část hospodářského křídla historického objektu kulturní památky, ve kterém byl zřízen provoz pěstitelské pálenice a ovocného lihovaru. Z dotačních prostředků bylo nakoupeno technické zařízení nutné pro provoz pálenice a další základní nezbytné vybavení provozu.

VINAŘSKÁ EXKURZE

V rámci této exkurze zajistili pracovníci Vinařství Němeček pro účastníky prohlídku v Březně u Chomutova. Jejich tamní projekt byl zaměřen na inovace zpracování a rozšíření výroby vína. Díky tomu mají ve vinařství speciální multifunkční filtr, plničku lahví, nerezový tank, zařízení pro chlazení moštu při kvašení, speciální nádobu z pálené hlíny na výrobu vína (kvevri) a další zařízení nutné pro výrobu kvalitního potravinářského produktu.

Podrobnější informace o odborném programu jsou k dispozici na [webu](http://www.eagri.cz).

STATISTIKY

OBRÁZKOVÉ PUBLIKACE PRO CHYTRÉ DĚTI A JEJICH RODIČE

Víte, že jen 17 % zemědělské půdy na světě je zavlažováno a pochází z ní 45 % světové produkce potravin? Že rostliny mohou mít stres a že dokážeme rozlišit 395 barevných odstínů půdy? Kolik vajec, pečiva, masa či sladkostí zkonsumovali naši předci a kolik jich spotřebujeme dnes? Odpovědi na tyhle a mnohé další otázky najdete v obrázkových publikacích Národního zemědělského muzea.

Obrázkové publikace Národního zemědělského muzea formou ilustrovaných statistik upozorňují na důležitá fakta a souvislosti v oblastech, které se dotýkají našich každodenních životů. Jsou určeny nejen dětem a žákům, ale také dospělým čtenářům a využijí je i pedagogové. Publikace rozšiřují nabídku vzdělávacích programů muzea a nabízejí návštěvníkům komplexnější a aktuální informace o zemědělství.

POTRAVINY

Obrázková statistika
o jídle, potravinách

LESNICTVÍ

Obrázková statistika
ze světa lesů a lesníků

VODA

Obrázková statistika
o tom, proč je voda
národním bohatstvím

MYSLIVOST

Obrázková statistika
ze světa myslivců

PŮDA

Obrázková statistika
o tom, co se děje v půdě,
a o tom, proč by měla
půda být národním
bohatstvím

RYBÁŘSTVÍ

Obrázková statistika
ze světa ryb a rybářů

ZEMĚDĚLSTVÍ

Obrázková statistika
ze světa zemědělců

Národní
zemědělské
muzeum

ZÍSKEJTE OCENĚNÍ ZLATÝ KLAS

Cílem soutěže je vybrat a především vyzdvihnout a ocenit špičkové výrobky a novinky z oblasti techniky a mechanizace v zemědělství, dále také z potravinářství, lesního a vodního hospodářství včetně opravárenství.

Soutěží se ve 4 kategoriích:

- ▶ rostlinná výroba
- ▶ živočišná výroba
- ▶ mechanizace
- ▶ potravinářství a zpracovatelský průmysl

Termín uzávěrky je 1. 8. 2019.

Akci vyhlašuje náš resort a koná se pod záštitou ministra zemědělství

Miroslava Tomana

v rámci Mezinárodního agrosalonu Země živitelka.

Přihlášku a více k podmínkám soutěže najdete [zde](#)